

ŽIVA ZAJEDNICA

D2384E

Travanj/April 1985.

Broj **4** (60)

»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER

KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN

ERSCHEINUNGORT FRANKFURT AM MAIN

CIJENA/PREIS 1,-DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

U ovom broju

● Uskrsna čestitka	str. 2
● Marksizam i sloboda vjere	str. 3
● Obljetnica „Lijepe naše“	str. 4
● Religija i nacija	str. 5
● Za mlade	str. 6-7
● Iz naših misija	str. 7-12
● Socijalni savjetnik	str. 13
● Mate i Mara (crtica)	str. 15
● Uskrs u ranoj Crkvi	str. 16

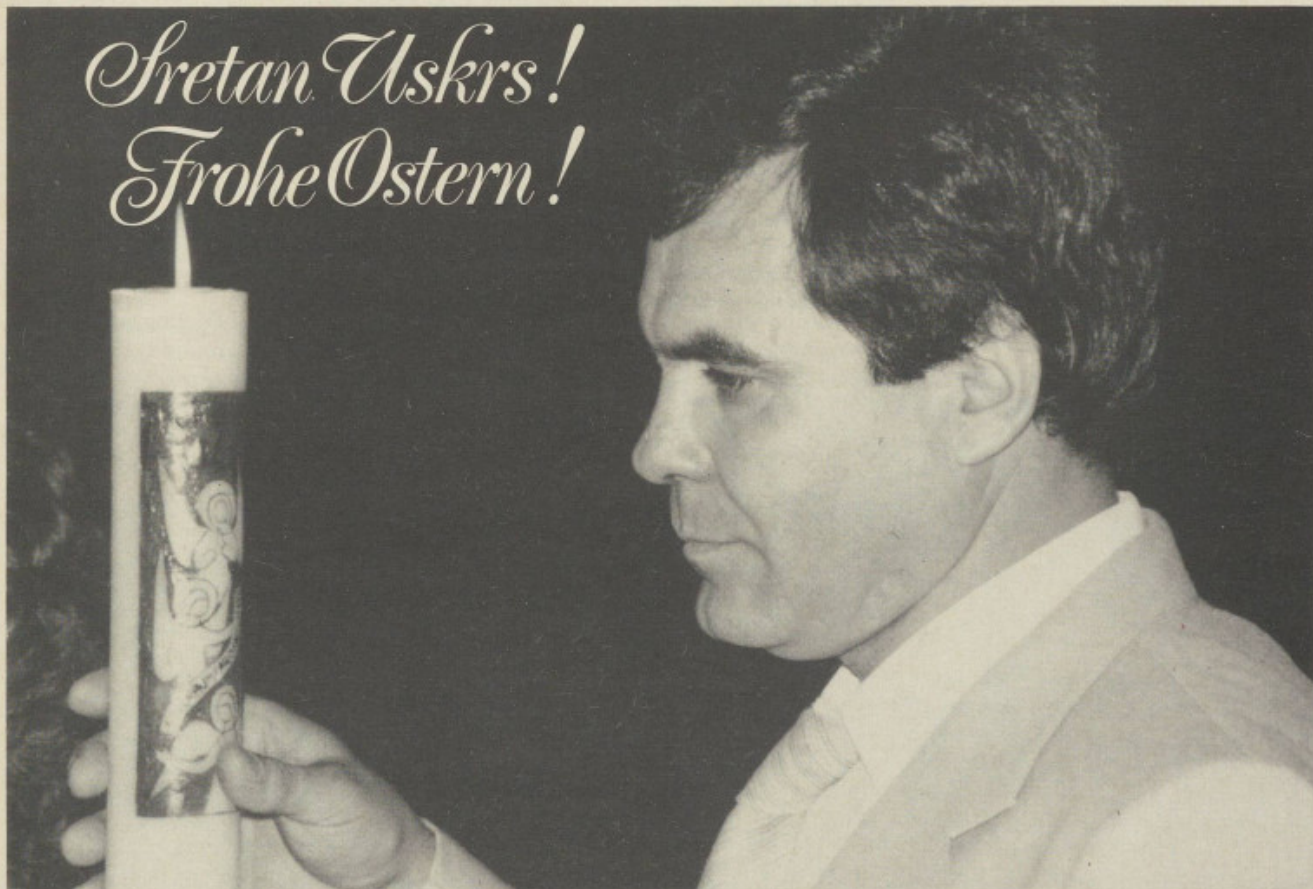
Bit ćete mi svjedoci (Lk 24, 48)

Ni jedno ljudsko oko nije vidjelo sam događaj Kristova uskrsnuća. Nije ga ni moglo vidjeti. No Kristovi učenici svjedoče da je on uskrsnuo, da su ga vidjeli, da je živ. U cijelom

Novom zavjetu nema jednoglasnijeg sjedočanstva. Od najranijih pa do najkasnijih spisa vrhunac je uvijek isti: Bog je uskrisio svoga Sina od mrtvih.

(nastavak na sl. str.)

*Sretan Uskrs!
Frohe Ostern!*

Od najstarijih vremena krštenje se dijelilo u uskrsnoj noći. I sada je to najprikladnije vrijeme za primanje tog sakramenta. Na slici: jedan naš otac drži krsnu svijeću na krštenju svoga sina.

To da je Isus uskrsnuo nije bilo mišljenje nekolicine koje bi se tek postupno širilo i postalo uvjerenje svih. Ne, od samog početka to je uvjerenje bilo središte i ugaoni kamen svega propovijedanja. Vjera stoji i pada s uskrsnućem: „Ako li Krist nije uskrsnuo, onda je neosnovano naše propovijedanje, neosnovana je i vaša vjera” (1 Kor 15,14). Bez uskrsnuća, uči Pavao, apostoli su lašci, a oni koji su na njihovu riječ povjerovali kukavno su prevareni. Svi najraniji svjedoci dijele to Pavlovo mišljenje. Očito da to nisu ljudi koje bi strah i maštanje naveli da se uteku sanjama zbog toga što ne bi mogli pogledati u oči stvarnosti života. Ne, oni bi sve drugo učinili, ali nikada gradili svoj život na laži. Oni tvrde samo jedno: Krist je uskrsnuo od mrtvih, raspeti i pokopani je opet živ.

Kristovo uskrsnuće je najveličanstvenije Božje djelo koje je iz temelja promijenilo tok povijesti. Na njemu se temelji kršćanska vjera, sakramenti i molitve, kršćanski nauk i djelovanje. Istina da je sveti i svemogući Bogočovjek živ („Gospodin je živ”, pozdravljali su se vjernici prve Crkve) čini da sve ima svoj smisao: i život i smrt, i radost i tuga, i uspjesi i stradanja, ama baš sve! Tko u Kristovo uskrsnuće vjeruje, taj ne zna očajati.

Slaviti Uskrs znači prije svega oživjeti vjeru. Slaviti Uskrs znači riječima i djelima svjedočiti da je Krist živ. Slaviti Uskrs znači živjeti životom uskrsloga Krista, tj. novim, božanskim životom.

KRIST KRALJ, freska I. Dulčića
u crkvi Gospe od zdravlja u Splitu.

USKRSNA ČESTITKA

Dite moje,
Evo ti piše
Tvoja starica mati.
Uskrs se primaka',
'Tila bi'ti čestitat',
Puno lipoga reč'
Al' ne mren...

Siti se
Ruke koja te ninala,
I mlika što si ga
Slatko sisa',

Ove naše rodne grude,
U našem po'ju
Kamena golog
I šake ispucane
Zem'je...

Vrati se...
Budi sritan
Na svomu
Di te je metio
Svesilni Bok.

Digni sidro,
Zaplovi...
Ne boj se
Protivnog vitra sudbine.
Naše te more čeka
Pusti te škoji zovu.

Cvitnica...
Sutra je blagosov
Masline i javorka.
Ja san spremila,
Ma nima mi 'ko ponit'
U crikvu,
Na grobje, u po'je.
Sama ne mogu...

Siti se, dragi,
Jubice u kojoj si se umiva'.
Kako si že'jno čeka'
Cvitno nedi'jno jutro...
Nima je ove godine.
Ume'je sve snig
i oni veli mraz potli.

Veliki Petak
Eto prid nami je,
Ma bojin se,
Neće bit nikog
Za nosit' križ i sviće.
Mi smo ostarili,
Satrti...
A to je teško.

Ušparala san
Ništo jaja.
Načinit' ću
Posvećanicu,
Al' 'ko je taj
Komu ću je dat'?

Unučića niman,
Tvoja su dica daleko.
U našem selu
Jopet nima dice,
Sama starčad...

Osićan da san
Nikako pri kraju.
'Tila bi' vidit' unučiće.
Dovedi ji,
Umrit' ću ti ovog prolića.
Dođi, starici svojoj,
Zaklopi mi oči.
Vrati se!!!

Juče' je umra
Kum Stipe.
Reka' mi je:
„Ništa mi ni teško,
Samo je'no:
Nikad u mojoj kući
Nije bilo dice,
Unučića...
To ti je
Moja nadočekana že'ja.”

Vrati se...
Iskrči poje,
Istribi draču,
Posadi vinograd,
Uredi maslinik
Da nan ne ostane pusta
'Rvacka zem'ja...

Na kraju:
SRITAN USKRS!
Božji blagosov
Tebi, nevisti i dicit!

Hrvat Daleković

O čemu razgovara
ovo dvoje starih?
Najvjerojatnije o djeci
i unučadi u tuđini.

Pastoralni sastanak u Vierzehnheiligen

Velike teme na velikom skupu

Rijetko je kada prostrana dijecezanska kuća u Vierzehnheiligen bila tako popunjena kao za vrijeme sastanka hrvatskih pastoralaca od 5. do 8. ožujka ove godine. Oko 150 misijskih djelatnika iz Njemačke, Francuske, Norveške, Švicarske, Danske i Švedske došlo je u Vierzehnheiligen da bi slušalo predavanja, diskutiralo i molilo. Dva vrsna poznavatelja „njemačko-inozemne scene” te mons. Stanković, prof. dr. A. Rebić i dr. Josip Sabol održali su vrlo aktualna i korisna predavanja. Njemački župnik Herbert Leuninger je govorio o „Zadaći Crkve u politici inozemaca u SR Njemačkoj”, dr. H. Becher o „Aktuelnim vidovima politike oko inozemnih radnika i njihovih obitelji”, dr. Adalbert Rebić o temi „Kršćanstvo i kultura kao zadatak suvremene Crkve” i o „Dvadesetpetoj obljetnici Teološko-pastoralnog tjedna u Zagrebu”, mons. V. Stanković o „Integraciji u pastoralni rad mjesne Crkve” a dr. Josip Sabol o „Susretu dvaju svjetonazora na primjeru marksističke akulturacije u Jugoslaviji”.

Predavanja su bila vrlo zanimljiva i konstruktivna, diskusije žive i plodne. Radilo se i po grupama. Donesena je i Rezolucija koju je „Živa zajednica” objavila u posljednjem broju i koja će poslužiti kao prilog hrvatskih inozemnih pastoralaca za Svjetski kongres o pastoralu migranata koji će se održati u Rimu ove godine.

Na posebno veliko zanimanje svih pastoralaca naišlo je predavanje dr. J. Sabola. Donosimo za svoje čitatelje završni dio tog predavanja:

Sloboda vjere

... Sloboda vjere znači i to da se država ne smije pokazivati u svojim službenim činima i institucijama religiozno. Na pr. da u sudnica ma visi raspelo. Presuda se donosi u ime naroda, a ne u ime Isusovo. Ali je druga situacija u vezi s odgojem, školstvom i prosvjetom.

Ovdje mora postojati mogućnost za prakticiranje kako negativne tako i pozitivne slobode vjere. To znači da se nikoga ne smije siliti da na pr. moli na početku nastave, ali se isto tako nikome ne bi smjelo braniti da moli. Dakako, ovo je teško rješiv praktički problem. Ali on se ne može u jednoj državi, u kojoj vlada ustavom zagarantirana sloboda vjere, tako riješiti da se i kršćaninu i nekršćaninu, vjerniku i nevjerniku u školi propovijeda kako Boga nema i kako je nazadno moliti se Bogu. Zato će pravo na slobodno ispovijedanje vjere tako dugo ostati samo deklaratorsko pravo, tj. pravo manje vrijednosti, dok god bude ateistički marksizam imao društveno-političku prednost i privilegije pred kršćanskim humanizmom ili bilo kojim drugim svjetonazorom. To ne smije dozvoliti socijalistička Jugoslavija. Očito, postojeće devijacije i protuustavna praksa u tom smislu moraju se korigirati.

Marksističko shvaćanje slobode vjere

Ta korektura ne će uspjeti tako dugo dok službeni marksizam u nas nije u stanju kritički preispitati i u svjetlu novih znanstvenih dostignuća reformirati svoje stavove u pitanju slobode i religije, i dok u službenim krugovima nema moralne spremnosti za realnu i nedogmatsku procjenu današnje krize jugoslavenskog društva u njezinim uzrocima i posljedicama.

Kriza marksizma – na Zapadu započeta prije otprilike jedne decenije zahvatila je, nema sumnje, i jugoslavenski marksizam. To je zapravo kriza njegovog identiteta o čem ima dovoljno indikatora. Najupadniji je taj da marksisti ne nalaze više zajedničkog jezika u analizi i procjeni raznih životnih pitanja našeg društva. Ova nesuglasnost je osobito očita u analizi i procjeni religije općenito, a posebno novooživljene religioznosti u jednom dijelu omladine. Čini se da postoji još neka suglasnost u odgovoru gdje se nalazi krivac i ne-

prijatelj današnje krize. To je Crkva, religija, klerikalizam, nacionalizam. Mnogi vide na djelu klerofašizam, antikomunizam i dr. Sve emocije i iracionalnost koje samo pokazuju manjak suverenosti i jasnoće vlastite misli kao i slabu vjeru u vlastite argumente.

Ali to pokazuje da službeni marksistički krugovi smatraju svoj marksistički svjetonazor kao jedino legitiman u našem društvu, pa se vladaju kao „crveni klerikalci” netrpeljivo i agresivno prema drugim uvjerenjima. Da su oni antiklerikalci i antikonfesionalci, to nije problem. Takvih ima svuda na svijetu, i to treba podnosti mirno i hladno. Problem ovdje leži u tome što oni tako govore kao da su država, kao da ih država šalje i legitimira kao jedino ispravne ideologe i čuvare čiste nauke i našeg društva. Ako je tome tako onda su i njihova, tj. marksistička shvaćanja o religiji službena, državna shvaćanja. Tako dolazimo zapravo na polaznu točku i tvrdnju da je marksistički ateizam ili ateistički marksizam službena ideologija, službeni svjetonazor, državna religija jugoslavenskog društva. Bilo kako bilo, po Ustavu tako ne bi smjelo biti!

Po Ustavu bi trebali marksisti polagati radnom narodu račun zašto je jugoslavensko društvo, usprkos njihovim receptima, zapalo u krizu? Umjesto toga traže krivca u Crkvi, u novonastaloj religioznosti koju tumače na stari i zastarjeli način da naime religiju produciraju materijalna nezadovoljstva, nezaposlenost i sl. Čini se da do mnogih jugoslavenskih marksista nije doprla informacija da tek tada kada su čovjeku ispunjene sve materijalne želje nastupaju religiozna pitanja: čemu sve to, zašto i kuda. Dostojevski ih nazvao „prokletim pitanjima”. Znao je zašto. Slično Esad Čimić kada kaže da „činjenica smrti transcendira sve ekonomske strukture i sve političke sisteme. Ona je – kad to ne će biti – jedno od moćnih vrela religije”. Zato je Bloch rekao, karikirajući marksistički stav prema religiji, da će u uvjetima potpunog slobodnog društvenog svijeta ostati marksistima samo još jedna sveta zadaća: da izmisle travu protiv smrti. Čini se da većina marksista u nas još nije postala svjesna ovog ontološkog utemeljenja vjere i religije. Primjer jedne krive svijesti! Ali na našu utjehu ima i drugih tendencija, osobito u Sloveniji. Siguran sam da će biti sve više onih marksista koji se oslobađaju tog dogmatskog i ideološkog načina pristupa religiji i koji će u ime te nove svijesti tražiti i novi stav političkih krugova prema Crkvi i vjeri općenito. Kao primjer te nove svijesti i tog novog stava citiram Sergeja Flere: „U našem sadašnjem trenutku dolazi do izražaja jedna činjenica...: sektaštvo u odnosu na verske zajednice i vernike, gledanje na vernike kao na drugorazredne građane, gledanje na verske zajednice kao na nešto što je zabranjeno, što je protivno zvaničnoj kulturi i vladajućem poretku... Nije samo reč o potrebi povećanja tolerancije, već i o prihvatanju ne samo vernika već i verskih ustanova kao dela našeg društva...” (Kultura, časopis za teoriju i sociologiju kulture i kulturnu politiku, tematski broj 65-67, 1984., str. 402).

Jedan mali dio sudionika na Pastoralnom sastanku za vrijeme predavanja

150 obljetnica hrvatske himne

U doba Ilirskog pokreta, koji će se kasnije prozvati Hrvatski narodni preporod, nastala je jedna od najljepših i naj-sadržajnijih evropskih himni – hrvatska himna „Lijepa naša”. Bilo je to točno prije 150 godina.

Treba znati da su prva desetljeća 19. stoljeća vrlo značajno razdoblje u povijesti hrvatskog naroda. Iz redova ojačalog građanskog staleža potekla su snažna nastojanja da se, u jeku evropskog romantizma probuđene narodne svijesti i težnje za slavenskom uzajamnošću, Hrvatima osigura puna politička i kulturno-umjetnička samostalnost. Baš u to vrijeme htjeli su Mađžari, na vrlo goropadan način, nametnuti Hrvatima svoju vlast i svoj jezik. Mlada hrvatska inteligencija na čelu s Ljudevitom Gajom odgovara na taj izazov borbom za kulturno-politički preobražaj svoga naroda.

Godina 1835. smatra se početkom novonastalog pokreta hrvatskog osvješćivanja,

nazvanog Ilirski pokret. Mladi ljudi – Gaj, Demetar, I. Mažuranić, Mihanović, Vraz i dr. – shvaćali su vrlo dobro značenje i moć pisane riječi te su osnovali prve novine na hrvatskom jeziku „Danicu horvatsku, slavonsku i dalmatinsku”. I u desetom broju „Danice” od 14. ožujka 1835., osvanula je na prvoj stranici „Horvatska domovina” Zagrepčanina Antuna Mihanovića. Iako je svojom vrijednošću daleko nadmašila sve ostale budnice i davorije, nije se odmah pročula. Tek kad ju je, 11 godina kasnije, uglazbio Vinkovčanin Josip Runjanin, dobila je ona na važnosti. Za vrijeme gospodarske izložbe u Zagrebu 1891. narod se poslužio svojim pravom i glasanjem proglasio Mihanovićevu „Horvatsku domovinu” hrvatskom himnom, koja se po prvim riječima zove „Lijepa naša”.

Njen napjev svečane i ujedno melankolične koračnice sadrži izrazito slavensku notu. „Lijepa naša” slovi kao jedna

od najmilozvučnijih himni Evrope. Premda se sastoji od 14 strofa u kojima je opjevana domovina i njene ravnice, blage noći i bistre vode, planine i vedro nebo, žetva i paša..., redovito se pjeva ju samo dvije prve i dvije posljednje kitice. Zanesen ljepotom, plemenitošću i optimizmom „Horvatske domovine” A. G. Matoš je napisao: „Humanošću i demokratizmom svoga patriotizma je Mihanović toliko savremen i moderan da će to ostati ‘dok nam njive sunce grije, dok nam hrašće bura vije’. U toj pjesmi nema militarističkog i konfesijskog tona. To je demokratska himna radu, prava seljačka davorija, priznajući rat tek kao potrebu samoobrane i ne prikazujući patriotizam tek kao solidarnost sa narodom nego mnogo više kao solidarnost našu sa zemljom, sa pejsožom hrvatskim”.

Ljepota riječi i melodije „Lijepe naše” čini je prikladnom i za uporabu u crkvenom pjevanju prigodom odgovarajućih svečanosti. Da se ona, i iz tih razloga, nalazi u hrvatskim crkvenim pjesmaricama, vjerojatno je jedinstven slučaj u svijetu.

Radio Zagreb završava svaki dan svoje emitiranje sviranjem „Lijepe naše”.

Za svako pjevanje vrijedi antropološka činjenica da ono učvršćuje jedinstvo skupine i osjećaj pripadnosti. O 150. obljetnici „Lijepe naše” trebao bi svaki Hrvat naučiti riječi i melodiju te najdraže hrvatske pjesme.

Lijepa naša hrvatska himna

T: A. Mihanović 1835
N: J. Runjanin

Pretisak „Lijepe naše” iz hrvatske katoličke pjesmarice „Slavimo Boga”

Lijepa naša

Lijepa naša domovino,
oj junačka zemljo mila,
stare slave djedovino,
da bi vasha sretna bila!

Mila kano si nam slavna,
mila si nam ti jedina,
mila kuda si nam ravna,
mila kuda si planina.

Teci, Savo, Dravo, teci,
nit' ti Dunav, silu gubi;
kud li šumiš, svijetu reci
da svoj narod Hrvat ljubi.

Dok mu njive sunce grije,
dok mu hrašće bura vije,
dok mu mrtve grob sakrrije,
dok mu živo srce bije!

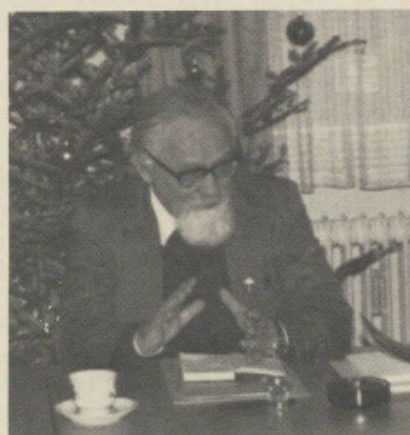
Izabrali smo za Vas

Religija i nacija

Prošle godine Centar za idejno-teorijski rad Gradskog komiteta SKH Zagreb izdao knjigu „Religija i nacija”. To je u stvari zbir referata koji su održani krajem 1983. godine u povodu promocije knjige „Religija i nacija” dr. Dugandžije. Uz marksističke teoretičare i društvene radnike u raspravi o religiji i naciji sudjelovao je i teolog profesor dr. Tomislav Šagi-Bunić. Donosimo za svoje čitatelje kratak izvadak iz Šagijeva referata u kojem on tumači kako se formirala hrvatska nacija u modernom smislu.

Ne moramo se u svemu složiti s Hegelom u pitanju povezanosti pojma nacije s pojmom države. No ostaje sigurno da je svijest državnog pripadništva u najviše slučajeva odigrala odlučujuću ulogu u oblikovanju modernog pojma nacije i svijesti nacionalnog pripadništva. Dakako u slučaju kad je stanovništvo državu osjećalo svojom, legitimnom u modernom smislu, ili (ako hoćete) sebi potrebnom i korisnom, bez obzira na eventualnu različitost etničkog podrijetla i na različitu religioznu pripadnost. Što se tiče hrvatske nacije, u svojoj sam knjizi napisao da je odlučujući faktor za formiranje hrvatske nacije u modernom smislu i za nacionalnu identifikaciju ljudi koji se osjećaju Hrvatima (kao što se i ja osjećam Hrvatima) bio kontinuitet svijesti o posebnoj hrvatskoj državi („Trojednici”) koji se na ovom tlu ljubomorno čuvao i branio od hrvatskih narodnih vladara do najnovijih vremena unatoč tome što se ta hr-

vatska država našla u zajedništvu s Ugarskom i kasnije u habsburškoj državi koja je završila kao Austro-Ugarska, to jest ono što je Ante Starčević nazivao hrvatskim državnim pravom. Nosio te svijesti o posebnoj hrvatskoj državnosti bili su kroz duga stoljeća hrvatski feudalci i kler. Kad je došlo na povijesnu pozornicu i hrvatsko građanstvo, te kad se u XIX. stoljeću formirao moderni pojam nacije, ta je svijest o posebnoj hrvatskoj državi i njezinu povijesnom kontinuitetu bila ključni faktor koji je odigrao ulogu kristalizacije točke za buđenje svijesti o hrvatskom nacionalnom pripadništvu. Ne može se reći da Katolička crkva kao organizaciona struktura i katolički niži kler, ali u nekoj mjeri i viši, posebno neki članovi visokog klera, nisu imali kod toga nikakve uloge. To ne bi odgovaralo povijesnoj istini. Ali u tome da se, unatoč etničkoj srodnosti sa Slovencima i Srbima, i unatoč pokušaju „Iliraca” i potom rastu jugoslavenske ideje, definitivno učvrstila svijest o Hrvatima kao posebnoj naciji u modernom smislu, u tome je odlučila povijesna činjenica hrvatske državnosti, dakako uz niz drugih faktora koji su djelovali bilo u istom smjeru ili kao zapreke. Među te druge faktore možemo ubrojiti i katolički vjerski faktor, ali mu nipošto ne smijemo dati tako veliku važnost kako se to možda može učiniti nekome koji taj problem promatra izvana, a ne iz samog jezgra hrvatske nacionalne svijesti. Ako načinimo paralelu sa srpskom nacionalnom svijesću, onda mi se čini (premda nisam to pitanje baš potanje proučavao) da je uloga Srpske pravoslavne crkve u formiranju srpske nacije

Prof. dr. Tomislav Šagi-Bunić

bila znatno veća negoli uloga Katoličke crkve u formiranju hrvatske nacije, premda se ni u srpskom slučaju ne može ne vidjeti ključna važnost, za formiranje moderne srpske nacije, postojanje srednjovjekovne srpske države i uskrnuća srpske države narodnim ustancima u XIX. stoljeću.

Dakako, ako kažemo da je za formiranje moderne hrvatske nacije bila odlučujuća svijest o kontinuitetu hrvatske državnosti, time smo odmah upozorili na onu ulogu koju je Katolička crkva nekoć imala u formiranju srednjovjekovne hrvatske države kao i na ulogu hrvatskog katoličkog klera kao staleža u očuvanju te svijesti o posebnoj državnosti kroz stoljeća. No Crkva kao organizirana struktura nije imala pritom takve uloge kakvu je za srpsku nacionalnu svijest imala organizirana struktura Srpske pravoslavne crkve, posebno pod Turcima, kao i za srpsku narodnu svijest na području Austrijskog carstva (da se tako skraćeno izrazim).

Die Portraits des Malers Paule Perocic-Croata strahlen Melancholie aus. Foto: Menne

Umjetnost ne poznaje granica

Pod motom „Umjetnost ne poznaje granica” otvorena je 4. veljače 1985. godine u župnoj dvorani Sv. Marije u Söldeu (Dortmund) izložba slika inozemnih i njemačkih slikara. Bilo je izloženo oko 60 radova umjetnika iz Italije, Grčke, Portugala, Španjolske, Hrvatske i Njemačke. Ovu je izložbu organiziralo Njemačko-hrvatsko društvo Dortmund i dortmundski karitas. Na otvorenju je nastupila i jedna hrvatska folklorna grupa iz Dormunda. Preko tisuću posjetitelja razgledalo je ovu izložbu koja je na svoj način doprinijela svoj obol boljem razumijevanju i mirnijem suživotu stranaca i Nijemaca. Jer, često puta simboli govore i kažu puno više nego riječi. Izložba, koja će vjerojatno postati tradicionalnom, zatvorena je 17. veljače.

ZA MLADE

Mladi, javite se, javljajte se!

Na sjednici redakcijskog vijeća našega lista koja se održala 20. ožujka 1985. godine u Naddušobrižničkom uredu u Frankfurtu zaključeno je da se na stranicama „Žive zajednice“, posebno zbog Godine mladih, dade više mjesta našim mladima, njihovim pitanjima i iskustvima, porukama, prijedlozima i razmišljanjima. Umoljavamo stoga sve misijonare, pastoralne suradnike, vjeroučitelje i vjeroučitelje da utječu na mlade da svojim sastavima ispunjavaju i obogaćuju rubriku mladih u našem listu. Pozivamo sve naše mlade u Njemačkoj da nam pišu o vjeri, Kristu, Crkvi, integraciji, svojim planovima, svojim nadanjima i stradanjima, radostima i tugama. Mogu to činiti u prozi ili pjesmi. Mi ćemo nastojati objaviti što više njihovih sastava koje će posebna stručna komisija na kraju godine ocijeniti, a najbolje nagraditi. Mladi, javite se, javljajte se! Ovo je vaša godina, pa ne zaboravite ni svojih stranica u „Živoj zajednici“.

U ovom broju donosimo četiri nedavno prispjela priloga.

Naši se mladi znaju ozbiljno i odgovorno pitati: „Kud vodi ovaj put kojim smo krenuli?“ Nadamo se da znaju i pravi odgovor.

Nisam samo čovjek

Još kao dijete maštala sam, kao i mnogi moji vršnjaci, što jednoga dana postati.

Vrijeme ne može stati. Dani su prolazili, a moje želje i maštanja bivali sve veći. Moj je glavni cilj bio: završiti školu i postati netko.

Pripovijedali su mi i o Bogu u kojega treba vjerovati, koji je velik i dobar. Imajući to u vidu jednoga sam se dana zagledala u nebo i rekla: „Bože, iako te ne poznajem, znam da si dobar i svemoguć. Lijepo te molim da mi ispuniš želju“. I vjerovala sam da će mi pomoći.

Napustila sam rodni dom i krenula u „veliki i lijepi“ grad da završim školovanje. Sjetih se na odlasku bakinih riječi: „Dijete moje, ti

ideš. Neka i Krist ide s tobom. Mijenjaš mjesto svoga boravka, ali ne mijenjaš sebe“. Nisam tada razumjela tih velikih i dubokih riječi.

Čudilo me zašto u velikom gradu nitko ne priča o Bogu. Zar ga nitko ne pozna? A on je tako velik i dobar.

Rasla sam, školu sam uspješno pohađala. Ali, počela sam shvaćati da to nije sve, da to nije ono što želim, da to nije ono što ispunjava dušu i srce, što zadovoljava razum... Ne, nije to to. Čeznula sam za nečim višim, za nekom posebnom mudrošću koju u školi nisam mogla naći. Tko je taj svijet u kojem živim, ti ljudi oko mene? Ja, tko sam ja? Što zapravo znači to ja? Puno pitanja, malo odgovora. I gdje naći pravi odgovor? O, Bože moj

... Bože? Ta riječ..., da, sjetila sam se „dobrog i velikog Boga“. Pomislih: „On bi mi mogao pomoći“. Moram ga potražiti, što prije.

I pođoh „tamo“ gdje vlada mir i tišina, ljubav i toplina. Sveta Misa bijaše nešto najljepše što mi duša ču. Zavoljeh je, jer nijedna pozija, nijedno pjesničko djelo ne ispunjava dušu kao ona. Očev dom postade najdraže mjesto mog boravka. Molitva postade moje najveće blago.

Krist me ljubi! Ta najljepša i najutješnija istina ispunja moj život, moju mladost. Zbog te istine srce radosnije kuca, zbog te mi je istine duša progledala i sad slobodno diše. Zbog Raspetoga život je vrijedan, a mladost spremna na darivanje. Shvatila sam: ne, nisam samo čovjek stvoren da životari, da putuje bez plana i nacrt, da samo „jede, pije, spava, zabavlja se i umre“. Ja, ja sam nešto više, nešto mnogo više i ljepše, ja sam kršćanin stvoren da živi, da ispuni posebno poslanje i ostvari svoju ulogu. Sada znam: to je škola koju moram završiti!

A ti, prijatelju moj? Ti koji sada čitaš ove moje retke, raduj se skupa sa mnom ako vjeruješ u Boga, ako znaš da nas Krist ljubi, da smo stvoreni za vječnost. Budi ponosan na svoju mladost koja može biti vječna ako ti to želiš. Duše ne stare. Sačuvaj svoj mladi duh, radost, darivanje samog sebe, imaj pouzdanje u Boga, u život. Svaki tvoj susret s Križem neka bude susret s Prijateljem koji je raširio ruke da te zagrlji i sagruo glavu da te sasluša. I to uvijek...

Snježana Sabljčić, Mainz

Na zabavi nije bilo lijepo

Bila je subota. Htjela sam poći sa svojom prijateljicom na zabavu. Čekala sam mamu da se vrati s posla i da mi da novaca za ulaznicu, piće i taksi.

Znala sam da je to malo previše, ali nisam htjela o tome puno misliti. Mislila sam samo na zabavu.

Maštala sam o tome cijeli dan i tako sam zaboravila i stan očistiti i suđe oprati. Kad je mama došla kući, jako sam navaljivala da mi dade novaca za zabavu. Vidjela sam da je ljuta, ali sam ja bila uporna u svom traženju.

Na zabavi je bilo lijepo, ali sam stalno mislila na mamu koja već umorna od posla čisti stan, pere suđe a ja se „sprovodim“. Samo sebi sam rekla da ću ubuduće mamu više slušati i svoj džeparac sama zarađivati.

Uvidjela sam da jedna zabava može biti potpuno uspješna tek ako mi je savjest čista.

Ivanka Šaravanja, Düsseldorf

Moji najbolji prijatelji

Moj je najbolji prijatelj Bog. Molim mu se svake večeri i jutro i, koliko sama osjećam, on mi pomaže u svakoj prilici. Po molitvi ja s njim razgovaram i znam da je on uvijek uza me. Kad mi je nešto teško, ja mu to kažem, iako znam da on sve zna. Po molitvi dolazim do rješenja svojih problema i svjesna sam da mi on pomaže.

I moji su mi roditelji dobri prijatelji. Ja osjećam da mi oni žele samo dobro. Dobro se slažemo i često smo zajedno. Kad mi je teško, kad me muči škola i kad ne znam kako bih dalje, moji mi roditelji rado pomognu.

Imam i sestru za koju mislim da mi je također velika prijateljica. Rado smo zajedno i imamo slična, skoro ista mišljenja. Pomažemo jedna drugoj u svakodnevnom životu. Jako se dobro slažemo. Iako je ona mala starija od mene, ja te razlike ne osjećam. Kad smo bile male, često smo se svađale. Sada to činimo vrlo rijetko. Ako se to ponekada i dogodi, brzo se pomirimo.

Dobar prijatelj, ne samo za me nego i za sve ljude svijeta, jest Crkva – naša misija, a u njoj posebno časne sestre i svećenici. Ja ih sve od reda volim. U ovoj godini mladih ja imam svima dajem šansu da mi postanu još veći prijatelji.

Marina Ciglar, Frankfurt

Biljana i ja

Sjećam se te ljetne večeri. Sjedio sam na balkonu i razmišljao kako bih započeo razgovor s mojom prvom ljubavi. Jer, te je večeri kod nas došla u posjet jedna obitelj. Imali su lijepu kćerku u koju sam se odmah zaljubio.

Dok sam išao u svoju sobu, bacio sam pogled na nju. Tada sam se lijepo počeo zaljubiti i obukao u novo odijelo.

Poslije večere smo pošli u grad. Rekla mi je da se zove Biljana. Šetali smo po gradu. Pošli smo i na sladoled. Pitao sam je da li me voli. Rekla mi je da me voli. Poljubili smo se. I tako je počela moja prva ljubav.

Davor Juraj Klasić, Leverkusen

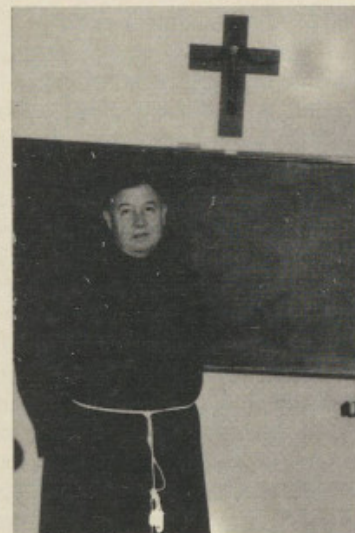
KÖLN

Predavanja o romanici i hrvatskom jeziku

Prije četrdeset godina oštetili su saveznički bombarderi i 12 velikih romaničkih crkava grada Kölna koje su pod utjecajem duhovnog djelovanja sv. Bernarda i sv. Alberta Velikog sazidane između 1.150. i 1.250. godini u metropoli na Rajni. Kölnska nadbiskupija uložila je mnogo sredstava da se te prekrasne crkve i obnove, što je velikim dijelom i učinjeno.

Zato će se kroz ovu godinu i održavati brojna stručna predavanja, izložbe i priredbe u povodu restauracije kölnskih romaničkih ljepotica. Nadbiskupija je izrazila želju da se tim kulturnim manifestacijama pridruže i inozemne misije. Tako je Hrvatska katolička misija Köln organizirala predavanja o romaničkoj arhitekturi i o kiparstvu, slikarstvu i zlatarstvu romanike u Hrvatskoj. Predavanje je našim radnicima održao **prof. fra Jo- zo Soldo**. Govorio je stručno, ali i prihvatljivo. Naglasio je da su Hrvati pratili kulturni razvoj u Evropi i nisu za njim zaostajali. Naprotiv, usprkos teškim prilikama, Hrvati su stvorili velebna djela na svim područjima duhovnog stvaralaštva.

U povodu 150. obljetnice Hrvatskog narodnog preporoda održao je u kölnskoj misiji predavanje o „Hrvatskom jeziku u preporodno doba“ **prof. dr. Stjepan Babić**. Predavanju je prisustvovao i **prof. dr. Reinhold Olesch**, osnivač i dugogodišnji direktor Slavonskog instituta na sveučilištu u Kölnu,

Prof. fra Josip Soldo

dopisni član JAZU, slavist širokih pogleda i značajnih pothvata. Olesch je uredio više izdanja u suradnji s Matom Hrastom i Petrom Šimunovićem. Izdao je čakavsko-njemački rječnik u tri knjige. Izdao je i pretilak prve hrvatske gramatike koju je napisao isusovac Bartol Kašić.

Prof. Babić se trudio da ono što je „visoko i stručno“ prikaže jednostavno i prihvatljivo. Međutim, to nije uvijek lagan posao.

Slušatelji u Kölnu pozorno prate predavanje prof. Solde o romanici u Hrvatskoj

Aforizmi

Tko želi naučiti opraštiti mora se povući u tišinu i oslušivati Božju riječ.

O drugima znamo previše, ali zato o sebi premalo.

Izbori za Savjet stranaca u Sindelfingenu

Izabrana oba kandidata Hrvatske katoličke misije

Nakon duže izborne kampanje u koju se svojski uključila i naša misija u Sindelfingenu, održani su 10. ožujka 1985. godine, po prvi put u povijesti Sindelfingena, izbori za Savjet stranaca pri gradskoj vijećnici. Pravo glasovanja imali su svi inozemni sugrađani stariji od 18 godina koji su u sindelfingenskoj općini boravili duže od 6 mjeseci. Svaki je birač mogao glasovati samo za jednog kandidata. Od ukupno 7.060 inozemnih sugrađana s pravom glasa koji žive na području općine Sindelfingen (Sindelfingen, Maichingen i Darmsheim) na izbore za Savjet stranaca izašlo je 3.410 glasača, dakle više od 50%. Broj kandidata koji su imali ući u Savjet stranaca bio je određen prema brojčanoj zastupljenosti pojedinih nacionalnosti. Tako su sugrađani iz Jugoslavije imali popuniti tri mjesta u Savjetu stranaca, Turci također tri, Grci dva, Talijani dva, Portugalci jedno, Španjolci jed-

no i ostali inozemni sugrađani jedno mjesto. U Savjetu stranaca koji broji 20 članova, preostalih sedam mjesta pripada predstavnicima njemačkih institucija koje rade sa strancima.

Od sugrađana iz Jugoslavije na izbore ih je izašlo 812, dakle 39,4%. Od deset kandidata koje su predložili Hrvatska katolička misija (dva), Klub Jugoslavena „Rade Končar“ (3) ili su se samostalno kandidirali, najviše je glasova dobio **Tomislav Rubić** (167), kandidat Hrvatske kat. misije. Drugo je mjesto pripalo također kandidatu Hrvatske kat. misije **Božidaru Tišlariću** koji je dobio 129 glasova. Treće je mjesto, sa 128 dobivenih glasova, pripalo radniku u Daimler-Benzu **Dušanu Damjanoviću**.

Odlukom Općinskog vijeća Sindelfingena Savjet stranaca će sudjelovati s punim pravom glasa u radu Općinskih odbora za kulturu, socijalna pitanja i

Tomislav Rubić

šport. Savjet stranaca će se truditi da strancima budu priznata i data sva ljudska prava. Preko njega će inozemni sugrađani iznositi Gradskoj upravi sve svoje probleme i zahtjeve. A to je i te kako potrebno. Iskrena čestitka Hrvatskoj katoličkoj misiji i njenim kandidatima!

Iv.

STUTT GART

Mladenački, športski i veselo

Pokladni turnir u malom nogometu koji organizira Hrvatska katolička misija iz Stuttgarta postaje tradicionalno okupljanje mladih iz više naših misija te ekipa naših radnika „gastarbajtera“. Tako je bilo i ovoga puta u lijepoj dvorani Schickardtschule. Prvo su odmjerili snage i pokazali svoje nogometno umijeće oni najmlađi. To što ih lopta još uvi-

jek dobro ne sluša i nije toliko bitno. Bitnije je ono drugo da su i ti naši najmlađi pokazali da su disciplinirani te da u športskom i prijateljskom duhu sprovode svoje slobodno vrijeme. Raduje njihov brojni odaziv kao i na sate vjeronauka koje isto tako redovno posjećuju.

Na turniru odraslih nastupilo je 12 ekipa. Mladi iz naših misija: Balingena, Münchena, Ludwigsburga, Göppingena, Ulma, Stuttgarta, ekipa misionara i pet ekipa naših

radnika – „Dinamo“, „Zagreb“, „Neretva“, „Neckar“ i „Željezničar“ ukristili su koplja. Igralo se u četiri skupine, svatko sa svakim, po jednostrukom bod sistemu. Pobjednici skupina su ušli u polufinale a to su bile momčadi iz Münchena, Göppingena, „Zagreb“ i „Tomislav“. U polufinalnim susretima München je s 1:0 bio bolji od Göppingena, a „Zagreb“ s 2:0 od „Tomislava“. U borbi za treće mjesto Göppingen je s 2:1 bio bolji od domaćeg „Tomislava“, dok su u finalu pobjednika odlučili sedmerci. Poslije 0:0 u regularnom toku igre mladi sastav iz Hrvatske katoličke misije München bio je uspješniji i sretniji u izvođenju sedmeraca i tako s 3:2 pobijedio prošlogodišnjeg pobjednika turnira NK „Zagreb“.

Više stotina gledalaca uživalo je u igri koja je bila napeta i fer do posljednjeg sučeva zvižduka. Kao na nekom velikom stadionu i ovdje se borilo i bodrilo, radovalo i tugovalo.

Trima prvoplasiranim ekipama – Münchenu, „Zagrebu“ i Göppingenu pripali su pehari, dar Hrvatske katoličke misije u Stuttgartu, NK „Dinamo“ lopta za fer-plej, dar Albanske katoličke misije. Dobro su sudili Zdravko Matusković, Vladimir Bubić i Marko Vincetićević. Organizacija turnira je bila besprijekorna, športsko ponašanje aktera za svaku pohvalu i vjerujemo da će ovaj turnir, duboko zacrtan uspomenam: „ostati u srcima natjecatelja i gledalaca.“

B. Žepić

Momčad iz Hrvatske kat. misije München osvojila je prvo mjesto na nogometnom turniru u Stuttgartu

Sjednica predstavnika naših pastoralaca

Podrobna analiza i poneki zaključak

Predstavnici hrvatskih pastoralaca u SR Njemačkoj imali su 26.3.1985. godine u Frankfurtu svoju redovitu sjednicu s Naddušobrižnikom. Sjednica je bila posvećena životu i radu naših misija.

Odmah na početku izraženo je zadovoljstvo što se Proljetni sastanak u Vierzezhneilighenu održao uspješno i u smislu prijedloga koje su predstavnici učinili još prošle godine. Dio razmišljanja bio je usredotočen na pitanje što naše misije mogu na kulturnom planu još ponuditi Nijemcima. Rečeno je da sam folklor nije mnogo, da nije dosta. Spomenuto je da bi uspjela predavanja, dijasi i filmovi s naših kulturnih manifestacija trebali biti dostavljeni u frankfurtsku centralu, a odatle u pojedine misije.

Za Pastoralni sastanak u Vierzezhneilighenu 1986. godine određena je tema:

„Služenje Crkve u našim misijskim zajednicama – navještanje riječi, slavljenje sakramenata i karitativno djelovanje”. Spomenuto je više imena eventualnih predavača iz Domovine i Njemačke.

Predstavnici pozdravljaju hodočašće pastoralnih suradnika u Sv. zemlju koje će biti od 28. 10. do 10. 11. 1985. Bit će to religiozno, ali u isto vrijeme i i studijsko putovanje. Kazano je da bi bilo vrlo dobro kad bi naša iseljena Crkva dobila svog zastupnika u Centralnom komitetu njemačkih katolika, a što se tiče osnivanja jednog gremija koji bi imao braniti naša ugrožena ili oduzimana prava u Njemačkoj predstavnici će o tom još

razmišljati i u dogledno vrijeme donijeti svoje sud.

Predstavnici su potom informirali Naddušobrižnika kako njihove regije kane proslaviti Godinu mladih i Godinu glazbe.

Što se Susreta mladih u Frankfurtu i Offenbachu tiče predstavnici su se složili da se kviz znanja održi na novi način koji im je bio protumačen. Propozicije za kviz bit će uskoro objavljene.

Svi će sudionici u nogometnom natjecanju koje će se održavati u tri grupe (I – navršena deseta do trinaeste godine; II – navršena trinaesta do 16. godine; III – navršena šesnaesta do 19. godine) morati imati iskaznicu sa slikom da se može ustanoviti dob natjecatelja. Mlađi će moći sudjelovati, bude li to trebalo da se popuni momčad, u starijoj grupi, ali stariji neće moći nastupati u mlađoj grupi.

Iv.

SPAICHINGEN-TUTTLINGEN

U tri tjedna tri važna događaja

U Hrvatskoj katoličkoj misiji Spaichingen-Tuttlingen zbila su se u tri tjedna tri značajna događaja.

Kao prvo, misija je 17. 2. 1985. imala poklade u Rottweilu, u Konviktu „Sant Michael”, gdje rade naše redovnice. Prije same priredbe bila je u kapelici „Sant Michael” sv. Misa koju je predvodio fra Ivo Božić, župnik iz Wehingen, uz koncelebraciju petorice svećenika. Fra Ivo je u propovijedi između ostalog rekao: „Proveselimo se na ovaj današnji dan. Istresimo iz sebe ono što nam smeta da se lakše pripremimo za dane što nas čekaju: dane molitve, posta, pokore i zajedničkog trpljenja s našim Otkupiteljem, koji će očistiti s nas gubu grijeha”. Za vrijeme sv. Mise svirao je sastav „Emanuel” iz Sarajeva. Poslije sv. Mise bila je zabava u prepunoj dvorani na kojoj je nastupao zagrebački glumac-komičar **Martin Sagner**, zvani „Dudek” i sastav „Emanuel”. Bila je to vrlo lijepa zabava.

Druga proslava je bila opet u Rottweilu, ali tjedan dana kasnije. Misija je slavila namještenje novog misionara vlč. **Bosiljko Rajića**, bivšeg tajnika Sarajevske nadbiskupije. Misu je predvodio msgr. Adam Jürgen, referent za strance u biskupiji. Misu je koncelebriralo 15 svećenika među kojima su bili dekani Schefold, Sommer i Bruner te msgr. Josip Vidaković, bivši misionar misije koji je i propovijedao. Na koncu sv. Mise govorio je i novi misionar vlč. Bosiljko Rajić, koji je uz ostalo rekao: „Osjećam se tako kao da je preda me danas postavljena otvorena neispisa-

na knjiga u koju se danas upisuju prvi reci. Tu otvorenu neispisanu knjigu neću samo ja pisati. Pisat ćemo je zajedno. U nju ćemo upisivati dobro i zlo, radost i žalost, uspjehe i neuspjehe”. Novi misionar je zahvalio biskupiji Rottenburg/Stuttgart na razumijevanju za potrebe naše misije, a isto tako je zahvalio i svima prisutnima koji su ga ohrabрили na početku njegova rada i djelovanja u misiji.

Treći događaj u misiji doživjeli su ne samo župljani misije Spaichingen-Tuttlingen-Rottweil nego i žitelji grada Tuttlingena. Novi misionar je pokazao kako treba pomoći

onima koji su u nevolji. Upravo pod tim geslom organizirao je turnir u malom nogometu u korist nastradalim sestrama Čuljak iz Hercegovine. Iako je bilo kratko vrijeme za organizaciju turnira, prijavile su se 24 momčadi. Treba napomenuti da je među ekipama bilo najviše njemačkih (više od polovice). Bilo je i nekoliko turskih. Neke su ustanove dale svoj prilog poklanjanjem pokala za turnir i sl. Napomenimo i to da je prvo mjesto pripalo Nijemcima. Turnir je uspio i nadamo se da će skupljena novčana svota (oko 2000 DM) biti od koristi i na utjehu nastradalim sestrama Čuljak.

Franjo Šimić

Martin Sagner, zvani „Dudek”, na pokladnoj proslavi u Rottweilu

Moj bi sin u svećenike

Poštovano Uredništvo!

Kada je nedavno kao gost Hrvatske kulturne zajednice – Stuttgart u Stuttgartu boravio i održao predavanje o „Stvaranju hrvatskoga književnog jezika“ poznati profesor na zagrebačkom sveučilištu dr. Stepan Babić, postavljeno mu je i pitanje da li mu je poznato ima li, i koliko, na zagrebačkom sveučilištu studenata-gastarbajtera, tj. djece naših roditelja u Njemačkoj, koja su osnovnu ili srednju naobrazbu stekli na Zapadu. Gospodin Babić je odgovorio da mu nije poznat ni jedan takav slučaj u Zagrebu.

Ja bih preko „Žive zajednice“ želio doznati da li je ijedan naš mladić iz inozemstva pošao u domovinsko sjemenište da postane redovnik ili svećenik. Moj je sada jedanaestogodišnji sin gledao ima nekoliko godina vrlo dobar film o životu sv. Franje Asiškoga koji je u Franjinoj godini emitirala zapadnonjemačka televizija. Kad je film završio, moj mi je sin rekao: „I ja hoću biti franjevac, želim učiti za fratra“. Osim njega imam još troje djece, no Krešimir je jedini kojemu ne treba napominjati da nedjeljom i blagdanom treba početi na sv. Misu. On se na svakoj Misi pričešćuje i osim redovitih molitava moli i svoje posebne molitve. Treba li njegovu spomenutu želju uzeti ozbiljno i podgrijavati je?

Neki naši ljudi vele: Bog odabire svećenike. Ili: ne valja dijete nagovarati, neka se samo odluči za svoje buduće zvanje. Pitam se, je li itko od nas u svojoj 14. godini života znao što želi postati.

Iz prakse u mom rodnom selu mi je poznato kako nitko od tamošnjih mladića nije godinama išao učiti za svećenika. Potom je u župu došao novi župnik. Bio je jako vitalan, živahan, suživio se s narodom. On je otvoreno djecu nagovarao da „idu u fratre“. I nakon duge vremenske pauze u posljednjih nekoliko godina imali smo u selu 6 mladih Misa. Ja mislim da je Bog, najveći ljubitelj slobode, i ovdje ostavio ljudima slobodne ruke. Što savjetujete? Trebamo li i mi, kao i moj bivši župnik, nagovarati djecu da izaberu svećeničko zvanje? Trebamo li odavle iz inozemstva usmjeravati i slati našu djecu u domovinska sjemeništa i redovničke zavode?

M. M. U., Stuttgart

Naš odgovor:

Profesor Babić nije dobro informiran kad tvrdi da mu nije poznat ni jedan slučaj „studenta-gastarbajtera“ na zagrebačkom sveučilištu. Pozitivno znam da određeni broj djece roditelja koji žive i rade u SR Njemačkoj studira na različitim zagrebačkim fakultetima. Nije ih puno, ali ima ih.

Isto tako mogu Vam reći da u sjemeništima i redovničkim zavodima u Domovini ima nekoliko naših mladića i djevojaka iz Njemačke koji se pripremaju za svoj svećenički, odnosno redovnički poziv. No, kad se uzme u obzir da u SR Njemačkoj živi preko 300.000 hrvatskih katolika i kad se zna da je među njima nekoliko desetaka tisuća djece, mladića i djevojaka, onda sa svećeničkim i redovničkim zvanjima iz redova naših mladih koji žive u Njemačkoj naša Crkva stoji očajno loše. Da nema domovinskih sjemeništara i redovničkih pripravnika, Crkva u Hrvata bi bila prisiljena zatvoriti mnoge svoje ustanove. Ovako nekako još ide, ali znajte da je i u Domovini svećenika i redovnika, odnosno svećeničkog i redovničkog podmlatka, sve manje. Nastavi li se ovaj trend opadanja duhovnih zvanja i Hrvatska će u dogledno vrijeme postati misijska zemlja.

Očito je, i sada prelazim na Vaše treće pitanje, da su Crkvi potrebni novi, mladi svećenici, novi i zanosni mladi svećenici-redovnici i poletne redovnice. Zato Ivan Pavao II i potiče naše biskupe da mladima rado predstavljaju svećeničko i redovničko zvanje kao Božji dar, kao milost za samu osobu i za cijelu zajednicu.

Bog neke ljude, mladiće i djevojke, sebi izabire te ih u slobodi svoje ljubavi sam poziva. On očekuje njihov dragovoljan odziv kojim će mu se darovati u službu. Mnogo puta Bog poziva po drugima, po roditeljima, prijateljima, po svećeniku. Stoga u pitanju zvanja svatko ima svoj dio odgovornosti. „Dužnost promicanja zvanja“, uči Drugi vatikanski sabor, „spada na svu kršćansku zajednicu. To ona čini ponajprije punim kršćanskim životom. U tom mogu najviše pridonijeti roditelji. Ako su obitelji oživljene duhom vjere, ljubavi i pobožnosti, one postaju prvo sjemenište. Obitelj, prema tome, ima nezaobilazno mjesto u otkrivanju i rastu svećeničkog i redovničkog zvanja, jer je obitelj Crkva u malom.

Ako dijete raste u obitelji u kojoj se vjeruje, moli, slavi euharistiju i časti Mariju, ako dijete danomice doživljuje da roditelji ljube Krista i Crkvu, onda će u takvom djetetu, ne u svakom dakako, niknuti želja da postane svećenik ili redovnik, da se potpuno stavi u službu Krista i njegove Crkve, na duhovnu korist vjerničke zajednice kojoj su potrebni predvoditelji u vjeri i moralu. Dakle,

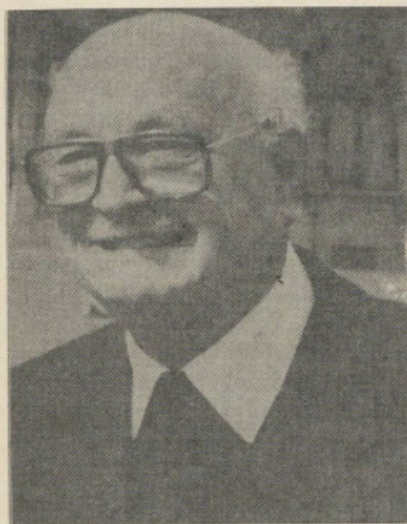
Još uvijek najveći broj svećenika i redovnika dolazi iz redova zdrave seljačke mladeži

NAŠI POKOJNICI

† Walter Adlhoch

U automobilskom udesu blizu Wittlicha (Eifel) poginuo je 14. ožujka dugogodišnji katolički dekan grada Frankfurta mons.

Walter Adlhoch. Išao je na pogreb bivšeg generalnog vikara biskupije Trier. Bile su mu 72 godine.

Pokojnik je bio dobro poznat Hrvatskoj katoličkoj zajednici u Frankfurtu. Nije nikada krio svoje radosti što se hrvatski katolici okupljaju na euharistijska slavlja u katedralu, gdje je on bio dugi niz godina župnik. O Božiću, Uskrsu, Novoj godini ili prigodom posjeta nekoga hrvatskog biskupa Frankfurtu običavao je pokojni dekan – prvi čovjek Crkve u Frankfurtu – uputiti našim vjernicima iskrene čestitke, prenijeti srdačne pozdrave mjesne Crkve i ohrabriti ih da ostanu čvrsti u katoličkoj vjeri. Znao je češće kazati da je velika frankfurtska katedrala premale na da primi sve hrvatske katolike. Kad je govorio o našim vjernicima, znao je reći da su izvrsni katolici. A njegova se riječ čula i slušala, jer je bio visoko cijenjen u crkvenim i gradskim krugovima metropole na Majni. Rado je navraćao u hrvatsku misiju.

Kad se povukao u mirovinu osnovao je sa svojim evangeličkim prijateljem zakladu za „Humor u Crkvi“. Prva nagrada te zaklade dodijeljena je prošle godine pok. fra Čiru Markoču, „fra Juri“ iz „Crtica naših iseljenika“ koje objavljuje „Živa zajednica“.

Pokopan je 19. ožujka 1985. na Glavnom groblju svoga rodnog grada Frankfurta.

Počivao u miru Božjem!

najvažniji momenat za nicanje svećeničkih i redovničkih zvanja u ovoj Crkvi jest, uz milost Božju, življeno kršćanstvo u obitelji.

Vi pitate kako se postaviti prema sinu, treba li mu što reći o svećeničkom pozivu, treba li ga „nagovarati“, kao što je to činio Vaš župnik, da stupi u svećeničko ili redovničko sjemenište ili u redovnički zavod.

Ja mislim da je u svemu tome najvažnije da Vaš sin osjeti kako je Vama kao ocu puno stalo do toga da se Kristovo Evanđelje, taj najljudskiji i najbožanstveniji nauk, uprisutni u svijet. U Vama i u Vašoj obitelji treba Vaš sin doživjeti i doživljavati Vašu ljubav prema Bogu, Kristu i Crkvi njegovoj. Po zakonu vjerojatnosti će tada Vaše dijete voljeti ono što Vi volite, cijeniti ono što Vi cijenate, a iz te ljubavi i poštovanja prema svemu onome što je Božje može lako izrasti djetetova želja za svećeničkim ili redovničkim životom koji možemo nazvati „profesionalnom“ brigom za stvar Kraljevstva Božjega.

Ako svojoj kćerki možete reći da bi Vam bilo drago kad bi ona, na pr., studirala medicinu, možete i svome sinu kazati da bi Vam bilo drago kad bi on po-

stao svećenik, redovnik. No to Vaša želja ne smije biti jedina odlučujuća u izboru zvanja Vašega sina. On se sam mora odlučiti za svećeničko, odnosno redovničko zvanje. Ako to učini, pošaljite ga u neko od domovinskih sjemeništa.

Ali, u svakom slučaju molite puno za nj i za duhovna zvanja u Crkvi.

Iganacije Vugdelija

FRANKFURT/MAINZ

Svečanosti u povodu obljetnice sv. Metoda

Drugog ožujka 1985. godine održano je u frankfurtskoj katedrali, u povodu 1.100. obljetnice smrti sv. Metoda, svečano bogoslužje na bizantinsko-slavenskom obredu. Uz ukrajinskog biskupa Kornyljaka iz Münchena, češkog biskupa Škarvade iz Rima i pomoćnog limburškog biskupa Pieschla ovom bogoslužju je privikao i papinski nuncij u Bonnu nadbiskup Josip Uhač (on je sutra dan u prepunoj katedrali predvodio euharistijsko slavlje za hrvatske katolike). Osim Nijemaca, na tom nesvakidašnjem bogoslužju bili su brojni pripadnici katoličkih inozemnih zajednica u Frankfurtu: Hrvata (posebno je bilo lijepo vidjeti misijsku mladež u živopisnim narodnim nošnjama), Čeha, Letonaca, Poljaka, Litvanaca, Slovaka, Slovenaca i dr.

Poslije Mise na bizantinsko-slavenskom obredu upriličen je za visoke goste prijem u „Carskoj dvorani“ frankfurtske vijećnice. U podužem izlaganju govorio je češki profesor p. dr. Tomaš Špidlik o životu i djelu slavenskih apostola, inače rođenih Grka, koji su mnogo doprinijeli slavenskoj crkvenoj i općoj kulturi, pa ih se može smatrati mostograditeljima između Istoka i Zapada. Zato ih je Ivan Pavao II i proglasio suzaštitnicima Evrope. Usput rečeno, Metod je bio biskup u današnjem Srijemu.

Uzvanike je u ime frankfurtskog gradonačelnika W. Wallmanna pozdravio prvi gradski komornik Ernst Gerhardt. On je u svom govoru nastojao posvijestiti „nadu u pobjedu slobode duha“.

Tjedan dana ranije održao je biskup za Čehe u inozemstvu dr. Jaroslav Škarvada u mainzskoj katedrali svečanu Misu u povodu 1.100. obljetnice smrti sv. Metoda. I na ovom euharistijskom slavlju sudjelovao je velik broj hrvatskih, poljskih, slovačkih, slovenskih i čeških katolika.

Iv.

FRANKFURT/M.

Misionaru 70 godina

U Hrvatskoj kat. misiji Frankfurt bilo je 13. ožujka 1985. godine vrlo živo i veselo. Dugogodišnji misionar u našoj misiji u Darmstadtu p. Roko Romac, koji se ima dvije godine povukao u zasluženu mirovinu k svojoj franjevačkoj subraći u frankfurtskoj misiji, slavio je toga dana svoj sedamdeseti rođendan.

Je li se čovjek promijenio?

Navikli smo se osuđivati ratove koje su „zaostali davni naraštaji“ znali krvavo voditi i po dugi niz godina. Je li moderni čovjek što bolji? Od rata na ovamo, izvješćuju Ujedinjeni narodi, poginulo je u većim ili manjim sukobima više od 22 milijuna ljudi. A koliko je milijuna nerođene djece stradalo u maj-

Velik broj svećenika i redovnica sudjelovao je toga dana u fra Rokovu slavlju. Preko svečane sv. Mise govorio je nadđušobrižnik p. Dukić o svećeništvu kao velikom Božjem daru. Za vrijeme agapa održani su brojni govori o svećarevu životnom putu, izrečene su čestitke, a bilo je i pjesme, posebno one iz dragog domovinskog kraja koji fra Roko silno ljubi. Sretno!

činskim utrobama od liječničkog noža? Krvi i mržnje, dakle, više nego prije. Za kovanje noževa daje se danas više sredstava nego ikada u povijesti. Sustavi očito ne uspijevaju promijeniti čovjeka na bolje. Oni mijenjaju uvjete života, ali ne mijenjaju srca. Tek promijenjeno srce, srce okrenuto k Bogu i k čovjeku, može donijeti bolja, mirnija vremena.

Priredba Hrvatske kulturne zajednice Stuttgart

O Hrvatskom preporodu i književnom jeziku

Hrvatska kulturna zajednica iz Stuttgarta imala je 9. veljače 1985. godine svoju četvrtu priredbu. To je ujedno bila i proslava 150. obljetnice Hrvatskog narodnog preporoda. Nakon dr. Dalibora Brozovića, književnika Ivana Raosa, fotografa-umjetnika Đure Grizbaha, ovoga je puta gost Zajednice bio dr. Stjepan Babić, profesor na zagrebačkom sveučilištu. On je održao zapaženo predavanje o „Hrvatskom književnom jeziku u preporodno doba“.

Priredba je počela pjevanjem „Lijepe naše“, hrvatske himne, uz ritmičku pratnju grupe Hrvatske kat. misije. Nakon pozdravnog govora voditelja programa pročitani su, kao uvod u predavanje prof. Babića, odlomci iz teške hrvatske povijesti.

Teška je bila prošlost zemlje i naroda hrvatskog. Priključena između dvaju carstava – austro-ugarskog i turskoga – te okružena grabežljivim i himbenim susjedima, s juga Talijanima koji su htjeli Dalmaciju, sa sjevera Mađarima koji su svojatali Slavoniju, izmučena u stalnim ratovima, Hrvatska je živjela teškim životom, dok su tuđinci, s vlašću u rukama, nemilosrdno germanizirali i mađarizirali hrvatski puk. Nekadašnje slavno kraljevstvo Tomislava i Petra Krešimira spalo je u 16. stoljeću na „ostatke ostataka“ od 16.800 km² površine, grčevito se boreći za svoj goli opstanak ne gubeći nikada iz vida svoga državotvornog prava. I da je ta zemlja uopće preživjela, kaže Matoš, treba zahvaliti mistici i Zdravomarijama.

Nekoliko stotina Hrvata iz Stuttgarta slušalo je u grobnoj tišini, ali s ponosom, povijest svojih otaca koji su mlađim naraštajima sačuvali domovinu.

Predavanje prof. Babića

U tako stvorenom ozračju počeo je svoje predavanje prof. Babić. Sa sigurnošću jezičnog znanstvenika tumačio je on stvaranje hrvatskog književnog jezika, osvrnuvši se na Hrvatski narodni preporod „kao na najvažniji događaj u povijesti Hrvata od njihova dolaska u današnju domovinu“. Spomenuo je da je Ilirski pokret, kako se u početku nazivao Hrvatski narodni preporod, započeo i prije 1835. godine, zapravo početkom 19. stoljeća. Još 1830. izdao je Ljudevit Gaj svoju knjigu „Kratka osnova horvatsko-slavonskoga pravopisanja“. Godina 1835. značajna je i po izdavanju prvih novina na hrvatskom jeziku koje su se zvale „Danica horvatska, slavonska i dalatinska“ pod motom: „Narod bez narodnosti je tijelo bez kosti“. U

ovim novinama objavljena je hrvatska himna koju je napisao Antun Mihanović a uglazbio Josip Runjanin.

Uoči Pokreta bile su prilike glede jezika više nego crne. U Zagrebu i Osijeku govorilo se njemački. Škole su bile na stranim jezicima. Obrazovani su ljudi govorili latinski u službenim nastupima, inače su se služili njemačkim, mađarskim ili talijanskim, ovisno u kojem su dijelu Domovine živjeli. Hrvatski je jezik bio jezik nižega narodnog sloja. Zato je Pavao Štoos i napisao: „Vre i svoj jezik zabit Horvati, hote ter drugi narod postati“.

Preteča Pokreta i jedan od prvih boraca za ujedinjenje jezika Hrvata bio je zagrebački biskup Maksimilijan Vrhovac. On je „vojničkom smjelošću izvršio znamenita djela u korist Crkve i Domovine“. U Zagrebu je osnovao Đačko sirotište za školovanje siromašnih učenika, najviše seljačke djece. Uredio je perivoj koji se po njemu nazvao „Maksimir“. Osnovao je u Zagrebu tiskaru a Metroplitansku biblioteku otvorio javnosti. Radio je na sjedinjenju Dalmacije s užom Hrvatskom. Na Saborima brani hrvatska prava protiv mađarskog unitarizma i centralizma.

Profesor Babić je spomenuo i veliku ulogu franjevacu u buđenju i očuvanju narodne svijesti – Andrija Kačić Miošić u Dalmaciji, Luka Ibrašimović u Slavoniji, Grga Martić u Bosni i Filip Grabovac kojega je na smrt osudila Venecija.

U Ilirskom pokretu su sudjelovali sve od reda mladi ljudi. U prosjeku su imali oko 26 godina. Bili su to: Ljudevit Gaj, Vj. Babukić, D. Demetar, P. Štoos, A. i. I. Mažuranić, A. Vakanović, A. Mihanović, Stanko Vraz i dr. Toj mladoj ekipi bio je od velike pomoći grof Janko Drašković. Uza sve poteškoće s kojima se suočavala odnijela je ta hrvatska mladost pobjedu jer je imala podršku svoga naroda. Pisale su se pjesme budnice, otvarale čitaonice, širile hrvatske knjige i novine. Hrvatski jezik na štokavsko-ijekavskom narječju postao je književnim jezikom Hrvata. Možda bi u korist književnog jezika bila prevagnula štokavska ikavica da bogata hrvatska dubrovačka književnost nije napisana na ijekavici.

Preporuke prof. Babića

Poslije predavanja razvila se bogata diskusija u kojoj je prof. Babić davao iscrpne odgovore na pitanja koja su se odnosila na njegovo predavanje. Preporučio je slušateljima da se pretplate na časopis „Jezik“ koji izlazi u Zagrebu i koji se može nabaviti na adresi: Školska knjiga, Masarykova 28, 41001 Zagreb ili na časopis „Kaj“. Slušaateljstvu je posebno stavio na srce da u ovoj jubilarnoj godini pročita „Hrvatski narodni preporod I i II“ koji je izdala Matica hrvatska u nizu „Pet stoljeća hrvatske književnosti“ i da ostane vjerno hrvatskoj narodnoj baštini. Ova večer ostat će dugo u sjećanju. M. M. U.

Prof. dr. Stjepan Babić govori o hrvatskom književnom jeziku u preporodno doba

Socijalni savjetnik...

Novi socijalni zakoni i propisi

Njemačka savezna vlada, odnosno njena ministarstva, donijeli su u posljednje vrijeme nekoliko novih zakona i propisa koje ovdje ukratko navodimo.

1) Dulja novčana primanja za starije nezaposlene

Svi oni nezaposleni radnici kojima je 49 ili više godina, a ostali su bez posla 1984. god. ili kasnije, imaju odsad pravo ne samo na godinu dana novčanih primanja (Arbeitslosengeld), nego na **godinu i pol**. Trajanje zaposlenja prije toga mora iznositi najmanje 6 punih godina u toku posljednjih 7 godina. Nakon godine dana, odnosno jedne i pol godine, dolazi u obzir novčana pomoć (Arbeitslosenhilfe), ali na nju ima pravo samo onaj u čijoj obitelji (a to su žena, djeca, roditelji) nitko mnogo ne zarađuje.

2) Dječji doplatk kod nezaposlenih mladih do 21. godine života

Za svu onu djecu koja ne posjećuju više školu a nemaju zaposlenja, mogu rodi-

manje plaćenog poreza i socijalnih doprinosa, s druge strane više novca za telji sad primati dječji doplatk do njihove pune 21. godine (dosad samo do 18. god.). Ali to važi samo za djecu koja žive i imaju boravak u Njemačkoj.

3) Nove odredbe kod udovičkih penzija

Za sve majke rođene poslije 31. 12. 1920., a koje primaju penziju (to važi za udovice i za udovce), uračunava se od 1. 1. 1986. jedna godina mirovinskog staža više po svakom djetetu koje su odgojili. Taj dodatni staž po djetetu, međutim, ne uračunava se, ako je njihov opći dohodak veći od 900,- DM mjesečno.

4) Ilegalni ili „crni” rad

Kako ilegalni rad, „prodaja” radne snage i „rad na crno”, nanose državnoj ekonomiji ogromnu štetu (s jedne strane

izdržavanje nezaposlenih), to je njemačka vlada jako pooštrila propise za ove prekršaje. Ono poduzeće koje „prodaje” radnike može u osobi poslovođe ili šefa dobiti zatvor do pet godina. Firma koja uzima „prodane” radnike na posao mora platiti novčanu kaznu do 50.000 maraka, a i sam takav radnik će platiti velike globe; stranac će biti izagnan iz Njemačke.

5) „Vorruehstandsgeld” ili penzija s 58 godina

Ovo važi za radnike starije od 58 godina i još zaposlene, jer se ne radi o penziji, nego o daljnjem sniženom plaćanju sa strane poduzeća (75%). Tarifni ugovor na osnovu tog zakona zaključili su dosada samo: građevinari, ugostitelji i bankari. Zahtjev treba napraviti tri mjeseca unaprijed. Građevinarac mora biti barem 10 godina zaposlen na gradnji i barem 1 godinu kod dotičnog poduzeća.

Ivo Hladek

Crkva vodi brigu i o zatvorenicima

Socijalna služba za radnike iz Jugoslavije pri Caritasovom centru u Traunsteinu djeluje već 4 godine. Na ovom području boravi i radi oko 3000 naših ljudi, mahom zaposlenih u velikim turističkim centrima (Bad Reichenhall, Ruhpolding, Inzell, Berchtesgaden i dr.) i u lokalnom industrijskom središtu u Traunreutu, gdje „Siemens” ima najveću tvornicu električnih žarulja na svijetu.

No, malo ljudi zna da se karitasov socijalni radnik intenzivno brine i o jednoj skupini ljudi, koji se doslovce nalaze „iza brave” i koji ne spadaju u užu grupu radnika „na privremenom radu u inozemstvu”. Radi se o našim zatvorenicima.

Naime, na području djelovanja socijalnog radnika nalaze se ni više ni manje nego četiri zatvora. Od toga su dva istražna (Bad Reichenhall i Traunstein) a dva kaznena (Bernau i Lebenau-Laufen). To nije ni čudo kada se zna da je u neposrednoj blizini njemačka granica kod Salzburga, odakle putevi vode u južnu i jugoistočnu Evropu i dalje u bijeli svijet. U zatvorima se tako uvijek zatekne, na žalost, pozamašan broj naših ljudi (ženski zatvor je u sklopu zatvora u Traunsteinu, zatvor u Lebenau-Laufen je za maloljetnike). Nabasaju tu ljudi iz svih krajeva Jugoslavije, i mladi i postariji, zdravi i bolesni, krivi i oni koji se takvima ne osjećaju, ljudi koji su godinama radili u Njemačkoj i oni koji su u potrazi za zaradom (ponekad i sumnjivog karaktera) po prvi put krenuli preko granice,

sa i bez ili s tuđim pasošem, ukratko, ima tu svakojakih sudbina i životnih puteva. Prošle godine je socijalni radnik tako po navedenim zatvorima posjetio čak 218 naših ljudi! Na žalost, brojka je točna, iako neslavna.

Redovnim posjećivanjem socijalni radnik pokušava olakšati i tim ljudima njihov boravak u pritvoru, što je za mnoge velika olakšica u za njih teškim i tužnim uvjetima, još k tome u stranom svijetu. Mnogima i uspije pomoći oko skraćivanja kazne, posebno ako se radi o dobavljanju točnih dokumenata, plaćanjima novčanih kazni, pri čemu socijalni radnik ima ulogu posrednika između zatvorenika i njihove rodbine ili prijatelja, koji plaćanjem omogućuju da se završi boravak u zatvoru. Mnogima je socijalni radnik jedina veza s domovinom, s obitelji i uopće s vanjskim svijetom, koji ih je, posebno ako su na dužem izdržavanju kazne, i zaboravio.

Najveći dio ljudi se nakon izdržane (ili plaćene) kazne protjerava prisilnim putem u Jugoslaviju, a to znači da, pod nadzorom, vlakom putuju preko Austrije do Jesenica, gdje ih preuzimaju jugoslavenski policijski organi. I tu su reakcije naših zatvorenika različite - neki strahuju od mogućih kazni koje ih čekaju kući, nekima je to „put sramote i stida”, a nekima opet rješenje svih briga. Takvima se često s usta otme uzdah pun olakšanja: „Zbogom Njemačka - nikad više!”.
Vitimir Markota, soc. radnik

„Crkva radi svoj posao”

Nedjeljna zagrebačka „Borba” od 9. i 10. ožujka 1985. godine donosi članak Miljenka Smoje pod naslovom *Judi nisu anđeli*. U tom članku našim čitateljima dobro poznati splitski „sveznadar” govori i o Crkvi:

„Crkva radi svoj posao, dobro, sistematski, konstantno. Imaju strpljenja, vrimena i znanja da obrađuju svaku ovčicu. Crkva se tuče za svakog mladića, za svako dite.

Razmahali su se popovi i časne sestre. Rade oni svoj posao, dan im je kratak; nacionalističke pantagane izlaze iz kanala i počinju gristi. Na runjavim momačkim prsima sve je više zlatnih križeva. U Međugorju, u izabranom selu, svaku večer već pune dvije godine, Gospa zaštitnica i Kraljica Hrvata, ukazuje se puku i šalje poruke svome narodu... Crkva - rekao sam - radi svoj posao. A mi nemamo ni vrimena ni strpljenja. Mi idemo na vikende, čekaju nas lovovi i krstarenja. Mi danas raspravljamo sramežljivo spominjući samo militantni dio klera, a crkva biva sve militantnija. Ocijenila je da je za nju sad pravo vrimeno.”

Radila je Crkva svoj posao oduvijek, šjor Miljenko, a radić će ga i ubuduće. No, ne vidimo samo zašto bi križ na momačkim prsima bio izazovan. Koga to križ vrijeđa ili uznemiruje? Nećete valjda reći da vam ometa „vikende, lovove i krstarenja”. Samo vi krstarite!

Knjige knjige knjige...

Knjiga o pokoncilskoj Crkvi u Hrvata

Jeke bez balance

Mi vjernici u iseljeništvu smo iz domovinskog vjerskog tiska često čuli za **Bogoslovsku tribinu**, ali nikada nismo naišli na **podrobnija** izvješća s te najstarije govornice u Zagrebu, utemeljene sa svrhom da prenosi koncilski nadahnuća slušateljstvu. Sada je ta praznina u izvješćavanju popunjena. Naime, neuromna naklada „Kršćanska sadašnjost“ je prošle godine objelodanila predavanja i rasprave s bogoslovске tribine o dvadesetoj obljetnici Drugog vatikanskog koncila pod zajedničkim naslovom „**Jeke jednoga koncila**“.

Prvo je predavanje održao nadbiskup **F. Kuharić** 10. XI. 1982. o „Evangelizaciji Europe“, a dva tjedna kasnije je naš poznati koncilski teolog **T. Šagi-Bunić** izložio kratak sažetak glavnih pouka koncila pod naslovom „Dvadeset godina poslije II. vatikanskog koncila“. Zatim su od prosinca 1982. g. do svibnja 1983., na tribini jedan za drugim nastupali vrsni predavači: **I. Kurtović** (Aggiornamento svetosti); **B. Duda** (Koncil i Biblija kod nas); **Ž. Kustić** („Glas Koncila“ u pokoncilskom vremenu); **J. Turčinović** („Kršćanska Sadašnjost“ u pokoncilskoj objavi); **T. Ivančić** (Pokoncilski laički pokreti) i **I. Golub** („Ivan XXIII – spomeni na papu koncila“).

Od sveg štiva najslađe se čitaju Golubovi dojmovi i uspomene s koncila. Par mjeseci prije papa Ivan XXIII primio je pripovjedača zajedno s majkom iz Podravine:

- Mamo, ma kaj Vam je? - Kaj su vam takve oči?
- Je, celu noć nesem oka stisnola.
- Zakaj?
- Pa kak pitaš zakaj? Pa k Papi idemo.

Dok je stariću majku vodio kroz odaje pored ukočenih Švicaraca, uzdahnula je: - A kaj bu tek na kraju? Na kraju je bio Papa, koji je pristupio stariću riječima:

- Podsjećate me na moju majku. Moćna je molitva majke. Molit ću se za vas."

Ivana XXIII., tvorca koncila, često nazivaju „**Dobrim**“. Golub misli da mu bolje pristaje naziv „**hrabri**“, jer je „govorio što je osjetio, jer je radio što je naslutio, jer je bio što jest, jer nije strahovao da ne ispunja model sveca, jer nije popustio da služba izbrise osobu. Bio je najprije čovjek a ne funkcija“. Lik Ivana XXIII upotpunjuje vlastita ispovijed:

„*Moj zavičaj je sklonost susretljivosti. U ljudima i stvarima smijeta uočavam njihovu do-*

bru stranu. Nesklon sam kritiziranju i osuđivanju. Razlika u dobi, u iskustvu, dubokom razumijevanju ljudskog srca.

Stavljaju me nerijetko u bolnu suprotnost s okolinom koja me okružuje. Svaki nepromišljeni i naprasiti sud zadaje mi bol i uzrokuje unutarnju patnju. Šutim, ali srce mi krvari. Ima dana i prilika kad osjetim napast da reagiram žestoko. Ali radije šutim uzdajući se da će to biti rječitije i djelotvornije“.

Golubovo izlaganje izazvalo je pljesak na „otvorenoj pozornici“. Rasprava je očitovala da je slušateljstvo bilo žedno takvog pripovijedanja. To se nipošto ne bi moglo reći za rasprave nakon predavanja **Ž. Kustića** i posebno, **J. Turčinovića**, koje su često poprimale žučljive naglaske. Neki sudionici kojim se imena ne navode u knjizi – nastojali su označiti „Glas koncila“ da je „režimski i konzervativan“, što je čista besmislica. Kustić je također sveo na pravu mjeru spor s T. Šagi-Bunićem i pritom pošteno priznao da mu je on bio učiteljem „bez kojeg ne bih znao dobar dio onoga što znam“. Čak je našeg „teologa koncila“ ocijenio idejnim pretečom vladajućeg pape i zaključio da će „taj T. Šagi-Bunić ući u hrvatsku povijest“, a sadašnje „naše razilaženje u crkveno-političkim shvaćanjima biti potisnuto u drugi plan“.

Pretežni dio pitanja upućen **J. Turčinoviću** bio je nepotrebno izazivački. Govornik se nije smeo niti izgubio živce, siguran u svoje veliko djelo, odgovorio je mirno i staloženo, ali je sigurno u srcu som patio, poput Ivana XXIII. U bitnome je bio do kraja jasan odlučno odbacivši „filozofiju“ „ili-ili“. Čitatelj stječe dojam da čak i u izazivačkim pitanjima ne treba tražiti preglednu zlobu nego prije svega izraz naše domaće gluposti, koju neki krugovi uporno njeguju kao da joj prijete nestanak.

Malo tko je – opet poput Ivana XXIII – uočavao najprije pozitivne rezultate goleme djelatnosti „Kršćanske sadašnjosti“, što uostalom nalaže i najosnovnija učtivost. Ne, pod našu kožu se uvukao demon negacije i samouništenja.

A barem nakladnička bilanca 20.-te obljetnice koncila u Hrvatskoj Crkvi je u najmanju ruku impozantna. O tom svjedoče i sva predavanja sabrana u ovoj knjizi. Poruka koncila pala je na plodno tlo Crkve u Hrvata, koje

je godinama ležalo na ugaru, ali je odolijevalo svim nedaćama, na primjer B. Duda je iznio podatak da je hrvatski prijevod Biblije, koji se pojavio krajem šezdesetih godina, otiskan u četvrt milijuna primjeraka.

Govoreći o laičkim pokoncilskim pokretima **T. Ivančić** se dotakao sličnih pokreta u domaćoj Crkvi. Čini se da je ta bilanca dosta mršava, a i sam se govornik ograničio na Zagreb. Čitatelj ostaje neupućen u možebitna slična gibanja u drugim krajevima domovine. U svom izlaganju o koncilskom podanašljenju svetosti **I. Kurtović** se također nije osvrćao na konkretne primjere suvremene svetosti u Crkvi u Hrvati. Čini se da ima više svetosti u pjesnika nego li u vjernika i svećenika.

U svom izlaganju nadbiskup F. Kuharić se nije posebno doticao pokoncilskih gibanja u Hrvatskoj, nego je naše probleme uklopio u šire evropske okvire u kojima „obnovljena Crkva djeluje kao vjerodostojan evangelizator“. Europska se kultura razvijala u svjetlu Evanđelja, a ovdje i danas postoji velika šansa da Europa to Evanđelje ponovno shvati kao svjetlo. Jer – kako reče **Mons. Cagna**: „Kršćanstvo je strana religija, ali isto tako u Europi kao i u Japanu, kao što je bila u Jeruzalemu i u Rimu: ono ne dolazi iz zemlje nego s neba“.

„Koncilski teolog“ **T. Šagi-Bunić** je podsjetio na trajne odrednice i vrijednosti koncila: otvaranje Crkve, povratak na izvore, podanašljenje, preoblačenje, Crkva kao narod Božji, misterij zajedništvo – sve to prema unutra i prema vani. Kao posebno naglasio je koncilsko „otkriće“ važnosti mjesne Crkve naspram univerzalnoj Crkvi, ali u nazočnom slučaju Crkvu u Hrvata ni on nije sveo dvadesetogodišnju bilancu: „Teško je to iz ove prebliske distance suditi, ali mislim da se moglo i više učiniti“. Poznati teolog očito nije zadovoljan bilancom pokoncilске Crkve u Hrvata pa treba očekivati da će uskoro reći nešto više o tom ključnom razdoblju crkvene povijesti u Hrvatskoj.

Uostalom, i sama knjiga ne pretendira na „svađanje računa“ pokoncilskih zbivanja u domaćoj Crkvi, nego su to tek „jeke“ različitih iskustava jednog te istog Konzila u jednoj te istoj Crkvi. Ali, do godinu ili dvije, o četvrtstoljetnoj obljetnici Konzila, ipak bi trebalo napraviti njegovu iscrpnu bilancu u nas i to što preciznije i znanstvenije. SZ

Emisije radija „Deutsche Welle“ na hrvatskom

Mnogi naši ljudi rado slušaju emisije kölnskog radija „WDR“ i „Deutschlandfunk“. Međutim, ima ih koji ne znaju da još jedna radio-postaja iz Kölna – „Deutsche Welle“ – emitira svakog dana, i to četiri puta dnevno, vijesti, komentare i različite izvještaje na hrvatskom i na srpskom jeziku. Donosimo za svoje čitatelje vrijeme emisija i valne dužine postaje „Deutsche Welle“:

- 9– 9.30 s. (ljetno vrijeme: 10–10.30 s.) na kratkim valovima od 41 i 49 metara;
- 15–15.30 s. (ljetno vrijeme: 16–16.30 s.) na kratkim valovima od 31, 41 i 49 metara;
- 22–22.30 s. (ljeti i zimi) na srednjem valu od 195 metara;
- 22–22.30 s. (ljetno vrijeme: 00–00.30 s.) na kratkim valovima od 41 i 31 metara.

CRTICE IZ ŽIVOTA NAŠIH ISELJENIKA

Mate i Mara

Sjedi Mara pred fra Jurom i kuka svoje jade s Matom, a fra Jure je tješi priča o svetom sakramentu ženidbe, o ljubavi i opraštanju. Mari to drago pa se smješka kao sinčiću koji sanja o svemirskom zrakoplovu: „Moja dobri Jure, lako tebi divanit o braku i ljubavi! Lebdiš nad oblacima, nisi oženjen, svoj si gazda, a gvardijan daleko! Što ti znaš o braku? Drugče je to neg si ti učio na fratarskoj školi!”

Kad sam prvi put sreo Maru i Matu, odmah mi pao na pamet vječni ljubavni zapletaj, koji u svim romanima i filmovima priča kako se dvoje vole, traže se i na koncu ipak „nađu”. A priča Mare i Mate je „obratna ljubavna bajka”: govori kako se dvoje mladih sretno uzelo, dobilo djecu i eto se razišlo.

Pa svejedno, Mara nanosi fra Juri nepravdu. Istinski pobožan (kad u kapelici Centra ne bi bilo nikog, klečao je Jure satima pred Bogom u čežnji za vječnim životom i uskrsnućem tijela), fra Jure je bio u srcu jednostavan pop, nije se bavio neplodnom filozofijom, nego je gledao otovorenim očima na život. „Mare, nemaš li baš nimalo samilosti prema svom čoviku? Ako ga sad pustiš samog, u najgoroj bijedi, zauvik ja propa’. Imaš ti pravo: posta’ je neradnik, u Njemačkoj se propija, prokarta’ i prokurva’. Nema prebite pare u džepu. Al s Matom imaš četvero dice! A zar dica nisu plod duševne i tilesne ljubavi?” „E, kad bi on bija oni čovik iz naše mladosti... al’ onog Mate više nema! Umra’ je kad je otiša’ u Njemačku!” „Jest, Mare, posta’ je stariji, izgubio polet mladosti, ti sad znaš bolje neg prije njegove slabosti i zloće! Al ti si mu najbliže stvorenje iza Boga! Zaklela si se prid olatarom Božim da ’š stat uza nj u dobru i zlu!”

Nakon svađe i fizičkih obračunavanja, Mara je prije tri godine napustila Matu, a on se propio, godinama ne radi, pao jadnik na socijalnu pomoć grada, al’ sad evo stiglo sve do zadnjeg čvora: policija mu prijeti izgonom u Jugoslaviju ako ne počne redovno raditi i živjeti s obitelji. A Mara ni čuti o tome. „Što će nam sad, kad su dica od moji’ žuljeva odrasla”, jada se Mara, „dečkići su na zanatu, curice idu u školu. Da nam otme, ka’ prije, zadnji fenig pa ga odnese u trinkalu? Ne, fra Jure!”

Mladost braka i života je kao proljetno jutro. Čovjek žurno ustane, pravi planove za cio dan i za cijeli život, ali onda u svakidašnjici sunce i duša se zamagle, tijelo vuče prema blatu, jedva se ostvare one najbjednije nakane. Možda jedino umjetnici i redovnici uspiju u životu. Tako i mladi brak počne s puno vedrine i planova za se i za djecu, ali često sve svrši kao kod Mate i Mare.

„Mare moja”, pokušava je opet fra Jure tješiti, „ka’ šta nemoš pljeskat samo jednom rukom, tako ni za rasulo jedne obitelji nije kriva samo jedna strana. Nit je krivo zlo društvo, nit je kriva Njemačka, neg samo ti i Mate.

Kad slušaš jednu stranu, čini se da je u pravu. Tako je to u politici (za jedne su krivi samo kapitalisti, za druge samo socijalisti), tako u komšiluku, u poduzeću, u braku. A kad čuješ drugu stranu, stojiš kao pred nekom skrivaljkom u kojoj se nalazi medvjed?

Jednog mi dana Mate, uz čašu piva, ispriča ono što sam već tisuću puta slušao u dvadeset godina socijalnog rada u Njemačkoj. Dok je živio sam u tuđini, radio je isprva kao konj dan i noć, grabio svaku smjenu i svaki terenski dodatak, rano ustajao i rano lijegao, svaki zarađeni novčić slao ženi i djeci u selo sa stalnom željom u srcu, da se što prije vrati kući: „Al godine jure ka’ bura po Dalmaciji, dica rastu, idu na škole, uvijek triba nešto novog. Jedne večeri si umoran i sit svega, sidneš s ljudima u kafani na čašu razgovora, nemoš zauvik sidit u baraki! Nako u društvu, uz piće i karte, nadaš se da ’š nać izlaz iz cilog jada, rišenje svi’ problema, spas duše i tila, misliš da ’š uskrsnit ka’ Isus u Jeruzalemu! Svaiki od oni’ koji side s tobom u kafani nosi svoj križ: jedan ima sakato dite, drugi nema dice treći se boji da ga žena doma ne vara s drugim mlađim i bližim. Zašto toliki ljudi ne mogu izdržat sami u stanu neg i’ vuče društvo? Veliš: pijanci i dangube? Jok, stari prijatelju, ljudi traže pomoć i spas, jer i’ satra’ život!”

Kad je kasnije došla Mara s djecom u Njemačku, ostajao Mate prvo vrijeme s njima u stanu, ali on ubrzo uvidio: „Niko te od nji’ ne triba!” Žena ostarila pa te gura od sebe, a dica odrasla. Što im taj tuđi otac ima još reći, kad oni znaju sve bolje od njega?”

Kad nije drugačije uspio Maru uvjeriti, sjeti se fra Jure onog mjesta u evanđelju

Piše Ivo Hladek

ste Luke, gdje se govori o jednoj ženi, koja se udala po redu za sedmero braće. Kad joj umro prvi muž, najstariji od sedmero braće, uzela ona po židovskom zakonu drugog brata za muža, ali kad je umro i ovaj bez djece pa teko redom svih sedam, upitaše Isusa neki učenjaci o tom problemu: „Kome će od sedmero braće o uskrsnuću tijela pripasti ona žena?” A Isus im veli mirno: „Djeca ovog svijeta se žene i udaju, ali oni koji budu dionici uskrsnuća od mrtvih niti će se ženiti niti udavati”.

Mara se uplašila Svetog pisma, jer nije imala ni pojma da Biblija govori i o braku, pa pristala na pomirbu s Matom.

„A jesi je lukavo naveja na lipak!”, smijucka se fra Gabro, kad se fra Jure uveče hvalio pred subračom, kako je ipak Maru uvjerio da primi k sebi i djeci jadnog Matu i da ga tako spasi od propasti.

„Ti si baš ka’ oni Špiro što je uvirija svog komisara da ljudi ne potiču od majmuna, neg od kokoši!” Fratri se zabezeknu. „Kako, čovik je nasta’ od kokoši?” „A, eto, vako. Govorija podoficir rekrutima o znanstvenom socijalizmu i sve tako lipo o tome, da čovik ni’ stvoren od Boga, neg da se polako razvija iz majmuna, ka’ leptir iz gusjenice. Druže podoficire, javi se naš Špiro, čovik nije posta’ od majmuna, neg od kokoši! A to je lako dokazat. Ima li u nas imena ka’ Majmunović il slični? Nema! Al ima i’ kolko oš koji se zovu Kokić, Kokanović, Piljić, Koškić, Oroz. A i divojkama il ženama niko ne kaže ‚moja majmunice’, neg ‚pile moje’, ‚kokice moja’. I, tako je čovik posta ne od majmuna, neg od kokoši!”

„I, kako moš, Gabro, ovako benasto govorit! Ako se dvoje uzmu, nako po Božjem zakonu, a ne pod vrbom, pa imaju viru u Boga, poštovanje jedan prema drugom, ond siguro misle i na uskrsnuće tila. I nikad se ne rastavljaju”, zaključio slavodobitno fra Jure.

Uskrsno slavlje u prvoj Crkvi

Blagdanu (Vazmu, Uskrsu) prethodi dan posta. Poslije zalaza sunca, vjernici se sabiru da noć provedu u molitvi. U početku bdjenja pale se svjetiljke, po židovskom običaju. To je bilo veliko bdjenje, „najsvečanije od svih bdjenja“ – kaže Augustin. Trajalo je do zore. U njemu su se srca trebala raspoložiti za čekanje Gospodina. Uskrs i čekanje

Kyriosa (Gospodina) slijevaju se u isto slavlje.

Čitanja su se odnosila na pashalni (vazmeni) misterij (otajstvo). Iz Knjige izlaska čitao se opis pashalnog (vazmenog) janjeta. U Rimu se čitalo šesto poglavlje iz proroka Ozeje (Hošee): „Dođite, vratimo se Bogu.“ Celebrant

(predvoditelj slavlja) – kako vidimo u lijepoj homiliji Melitona Sardskog – usporedio je židovsku pashu s kršćanskom pashom. Krist je dovršio eru (vrijeme) priprava i uveo je izabrani narod u Božju (obećanu) zemlju.

Glasanje pijetla navješćuje novi dan, dan svečan i radostan. Prestaje post. Slavljenje euharistije zadobiva puno značenje uspomene na Kristovu smrt i uskrsnuće. Nikad srca kršćana nisu žarče kucala nego tog dana vraćajući se u zoru svojim svagdašnjim poslovima.

Theater im Gottesdienst

Die Jugendgruppe der kroatischen Gemeinde Offenbach führte am Sonntag während des Gottesdienstes in St. Josef den Einakter „Die Tränen der Erlösung“ vor. Nahezu 300 katholische Gemeindemitglieder sahen das aus dem 14. Jahrhundert stammende Stück, das von einem kroatischen Schriftsteller neu überarbeitet worden war. Der Einakter sollte den Gläubigen die Bibel und das Erlösungsgeheimnis bildlich näherbringen. Als gegen Ende des

Stückes die Sünder auf der Bühne ihr Unrecht bereuten und Magdalena die Osterbotschaft verkündete, sangen nicht nur die Akteure, sondern die ganze Gemeinde das traditionelle Osterlied „Kraljice neba“. Gemeindegewister Mercedes Domic hatte den Einakter mit sechs Jungen und vier Mädchen eingeübt. Es war das erste Bühnenstück der Jugendgruppe der kroatischen Gemeinde.

Foto: Wilhelm

O, noći sjajnija od dana,
svjetlija od sunca,
slađa od raja,
očekivana
godinu dana!

**ZZ ŽIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:
**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

6000 Frankfurt a.M. 50

An den Drei Steinen 42, Tel. (069) 54 10 46

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić

Redakteur: Pater Ignacije Vugdelija

Redaktionsrat: Ivo Hladek, p. Mato Kljajić,
Stanka Vidačković,
p. Jozo Župic

Jahresbezugspreis: DM 10,- + poštarina

Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt (BLZ 500 501 02)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf 2

Druck: Scholl + Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

Postvertriebsstück D 2384 E Gebühr bezahlt:

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf 1